

Svend Thulesen:

Orð og myndir: Jan Müller

— Eigur at vera loyvt at selja smærri nøgdir uttanum Fiskasøluna

— Sambært lógina hjá Føroya Fiskasølu hava limirnir ikki loyvi at selja uttanum Fiskasøluna. Eg meini tó, at vit eiga at kunna semjast um, at tað skal vera loyvt at selja ávísar fiskavørur í smærri nøgdum uttanum Fiskasøluna, sigur Svend Thulesen, stjóri á Kósavirkinum í Klaksvík og starvsnevndarformaður í Føroya Fiskasølu í samrøðu við Tíðindablaðið Sosialin

— Eg ætli mær fyrst gjølla at lesa brævið. Síðani ætli eg mær at tosa við aðrar um tað, og eftir tað ætli eg at gera av, hvat er at gera.

Tað er stjórin á einum av størstu flakavirkjunum í landinum, Svend Thulesen á Kósavirkinum í Klaksvík, sum sigur hetta — uppá fyrspurning, um hann ætla at taka eitt skriv frá stjóranum á Føroya Fiskasølu til eftirtektar. Í hesum skrivi verða limirnir í Fiskasøluni biðnir um at selja sínar fiskavørur gjøgnum Føroya Fiskasølu. Hetta er tað, sum lógin í felagsskapinum áleggur liminum. Kunnu teir ikki tað, skulu teir bert melda seg út úr Fiskasøluni og loysa allar teir spurningar sjálvir, sum Føroya Fiskasøla hevur loyst fyri teir.

Gongdin

— Er tað ikki rætt, at fleiri av limunum í Føroya Fiskasølu selja sín fisk sjálvir ella gjøgnum aðrar seljarar?

— Tað er tað. Principielt er hetta ikki loyvt. Men fyri at skilja, hvat stóðan er, sum hon er, tá er neyðugt at hyggja eitt sindur at gongdini í sølu av fiski, síðan Føroya Fiskasøla varð stovnað.

Tey fyrstu árin í 40-unum og 50-unum varð

handlað við salt- og klippfiski, seinast í 50-unum komu so fløkini við eisini. Øll hesi árin var slíkur fiskur sum havtaska, kalvi, tunga o.a. ikki roknað sum handilsvøra. Í gomlum døgum varð tað helst bert í Klaksvík, at slíkur fiskur var handilsvøra. Skip sigldi ju niður til bretska marknaðin. Haraftrat hevur Kjølbro leingi havt eitt felag í Keypmannahavn, Pescadero, sum hevur selt nakað av fiskavørum frá Kósavirkinum. Hetta munar sera lítið sammett við søluna hjá Fiskasøluni.

Nú trolingin hevur tikið dik á seg, og so nógv flakavirkin eru bygd, koma nógv stórra nøgdir uppá land, og hetta krevur, at stórra søluarbeiði verður gjørt enn frammánundan.

At Fiskasøluna nú sendir slíkt skriv til limirnar kemst tí helst av, at skal Fiskasøluna selja hesar stóru nøgdir, so má tað eisini verða hon, sum skal stýra útboðinum.

Saltfiskurin

— Nakað hevur verið skrivað og tosað um sølu av saltfiski uttanum Fiskasøluna. Heldur tú, at hetta kann vera ein høvuðsorsøkin til hetta skrivið nú frá Fiskasølustjóranum?

— Tað er tað uttan íva. Hetta hevur skapt trupulleikar í Italia, Spania o.a., tí nú motta teir vanligu kundarnir hjá Fiskasøluni útboð av føroyskum fiski frá aðrari síðu og hevur tað skapt teimum trupulleikar har. Tað er so eisini stríðið um, hvør skal selja fiskin á marknaðinum.

— Men heldur tú, at tað er í lagi at selt verður uttanum Fiskasøluna?

— Eftir lógin er tað ikki í lagi.

— Men tit gera tað so kortini!

— Nú eru vit kanska í eini aðrari støðu enn aðrir. Tí ta vit hava fingið eina sølu í lag, hevur Fiskasøluna altið fingið at vita um hetta, og avtala er gjørt um tað. Tað er tí eitt sindur órætt, um ein veit av hvørjum øðrum ella ikki.

Avtala gerast

— Men tað at flakavirki t.d. so fegin vilja sleppa at selja fisk uttanum Fiskasøluna, er hetta eitt prógv um, at Fiskasøluna ikki er før fyri at gera sitt søluarbeiði nógv væl?

— Tí dugi eg ikki at svara. Nú kann ein ikki brúka okkum sum dømi, tí Kjølbro hevur havt samband við felagið í Keypmannahavn í meira enn 35 ár og selt ávísar fiskasløg langt aðrenn Fiskasøluna byrjaði at taka sær av tí. Vit hava tí bert viljað hildið gamlar kundar við líka. Her er tá eisini bert talan um sølu fyri einar 3 mill. kr. Hetta er lítill partur av teimum 125 mill. vit selja fyri árliga.

— Stóðan er so ein onnur, nú Fiskasøluna ger meira burtur úr at selja flest allar fiskavørur. Vit hava dømi um, at vit hava fingið betri pris gjøgnum okkara kanalar og somuleiðis eru dømi um, at Fiskasøluna hevur fingið meira burturúr.

Her hevur so serliga verið talan um svartkneva, og til tað er at siga, at her hevur eingin misskiljing verið millum virkið og Fiskasøluna. Tað er avtala gjørt um slíkt frammánundan.

— Men hvi kemur so hetta skrivið nú?

— Eg trúgvi sum sagt,

at taðeru tær mongu saltfiskasølurnar, sum eru orsøkin. Sum tað ljóðar er talan ikki um heilt smáar nøgdir. Hetta byrjaði í síni tíð við sølu av saltaðum brosmuflekum.

Ávísar nøgdir!

— Heldur tú at viðtøkurnar hjá Fiskasøluni áttu at verið broyttar onkursvegna, soleiðis at tað varð lógligt hjá limunum at selja aðrar vegir, fingi teir betri pris?

— Eg meini, at vit eiga at kunna semjast um, at tað skal vera loyvt at selja ávísar fiskavørur í smærri nøgdum uttanum Fiskasøluna. Men lat meg einaferð enn vísa á, at tá Fiskasøluna ger eina avtalu um sølu av kanska fleiri túsund tonsum av saltfiski til Italia ella okkurt annað land, so má ein kunna líta á, at ein hevur fiskin um hendi, soleiðis at

hann ikki kemur aðrar vegir. Tí her er talan um eina sáttmálavøru, og tað er tað Fiskasøluna er gjørt til.

Tá talan er um nakrar havtaskur, nakrar skotur o.l. tá haldi eg ikki ólukk-an er so stór, um tað so svarar seg. Hetta verða so ikki teir stóru pengarnir.

— Nu hevur verið selt uttanum Fiskasøluna í nógv ár. Men hvi brævið just nú?

— Hetta mal hevur verið frammi fyrr — eitt nú á aðalfundi — og eg dugi væl at skilja stjóran, tí hann kann sjálvandi ikki goðtaka at allir gera, sum teimum lystir.

— Hvussu nógv selja limirnir í Fiskasøluni fyri uttanum Fiskasøluna?

— Tí dugi eg ikki at svara.

Gott-vánaligt søluarbeiði

— Nú er Fiskasøluna tykkara sølufelag. Heldur tú, at tíðin er komin til, at henda stóra fyrítøka verður umskipað hva t sjálvari søluni viðvikur?

— Fer Fiskasøluna at gera alt tað hon er ment fyri at selja eisini tær vørur, sum í dag verða seldar í smærri nøgdum uttanum Fiskasøluna, so má hon eisini kunna líta á, at hon hevur hetta um hendi. Viðari sigur Svend Thulesen:

— Um nú Fiskasøluna hevur gjørt eitt arbeði fyri at selja eina vøru og so ringir til ein av limunum og biður um at fáa vøruna, og hon tá fær tað svarið, at fiskurin longu er seldur, so hevur Fiskasøluna gjørt eitt søluarbeiði til fánytis, og tað kann Fiskasøluna ikki goðtaka.

— Men kann ein so sum limur ávísar, at søluarbeiðið er ov vánaligt, og ikki riggar, so meini eg, at tað er rætt, at menn mótmæla við at selja sjálvir.

— Heldur tú at Fiskasøluna er vordin ov stór?

— Tað vil altið vera ein vandi í tí, at ein fyrítøka ella felagsskapur verður ov stórur. Eg haldi sjálvur, at ein eigur at revurdera arbeidsgongd og organisation alt eftir tí sum tíðirnar skifta. Tað er so ikki tað sama at hava eina fiskasølu sum í 1948 bert selur saltfisk og síðani eina sølu, sum selur so nógv, sum Fiskasøluna ger í dag.

Vit mugu duga at fornyggja okkum. Kann ein so ikki tað, so er ein deyðsdømdur. Vit mugu ansa eftir, at vit ikki missa steivið. Hetta krevur eisini eina mentalitetsbroyting og eitt álit frá limunum, sum kanska er so sum so í løtuni.

Eitt er givið, at byrja allir hvør í sær, so enda vit við ongum prisi, endar Svend Thulesen, stjóri.

Gul brosmuflek skapa trupulleikar

Á Kósavirkinum í Klaksvík hava teir nú í longri tíð havt rætttilia stórar og álvarssamar trupulleikar av teimum saltaðu brosmuflekunum.

Tað eru keypararnir av hesum flekum, sum hava gjørt vart við, at goðskan er ikki sum hon eigur — fløkini eru gul á liti.

Svend Thulesen, stjóri, sigur, at fløkini eru ikki heilt, sum tey eiga, men annars hava teir á virkinum og keypararnir ikki verið heilt samdir um, hvørji kriteriur eiga at liggja til grund fyri goðskuni í hesum forinum.

— Aðrir í Føroyum útflyta eisini saltað brosmuflek, og har tykjast teirra keyparar at vera nøgdir, so hóast talan er um verri goðsku, so er tað helst eisini ein spurningur, um keyparar seta ymisk krøv.

Svend Thulesen sigur annars, at teir hava gjørt alt fyri at finna orsøkina til, at nökur av flekunum gerast gul á liti. Higartil hava kanningarnar ikki givið nakað úrslit.

— Finna vit ikki orsøkina, mugu vit heilt gevast við hesi framleiðslu sigur hann.

Talan er um nógv tons,

íð longu liggja á goymslu. Nógv er á goymslu í Danmark. Sum enn eina roynd fyri at finna orsøkina hevur Kósavirkið keypt salt frá øðrum enn Føroya Saltlølu. Hetta er annað slag av salti.

— Vit hava enn ikki fingið saltið, og tað er heilt óvíst um orsøkin liggur har, men vit halda, at vit eiga at royna tað eisini.

Tað er serliga Kósavirkið, sum verður rakt av hesi «goðskukreppu». Hetta virkið fær nogvan linufisk.

jan